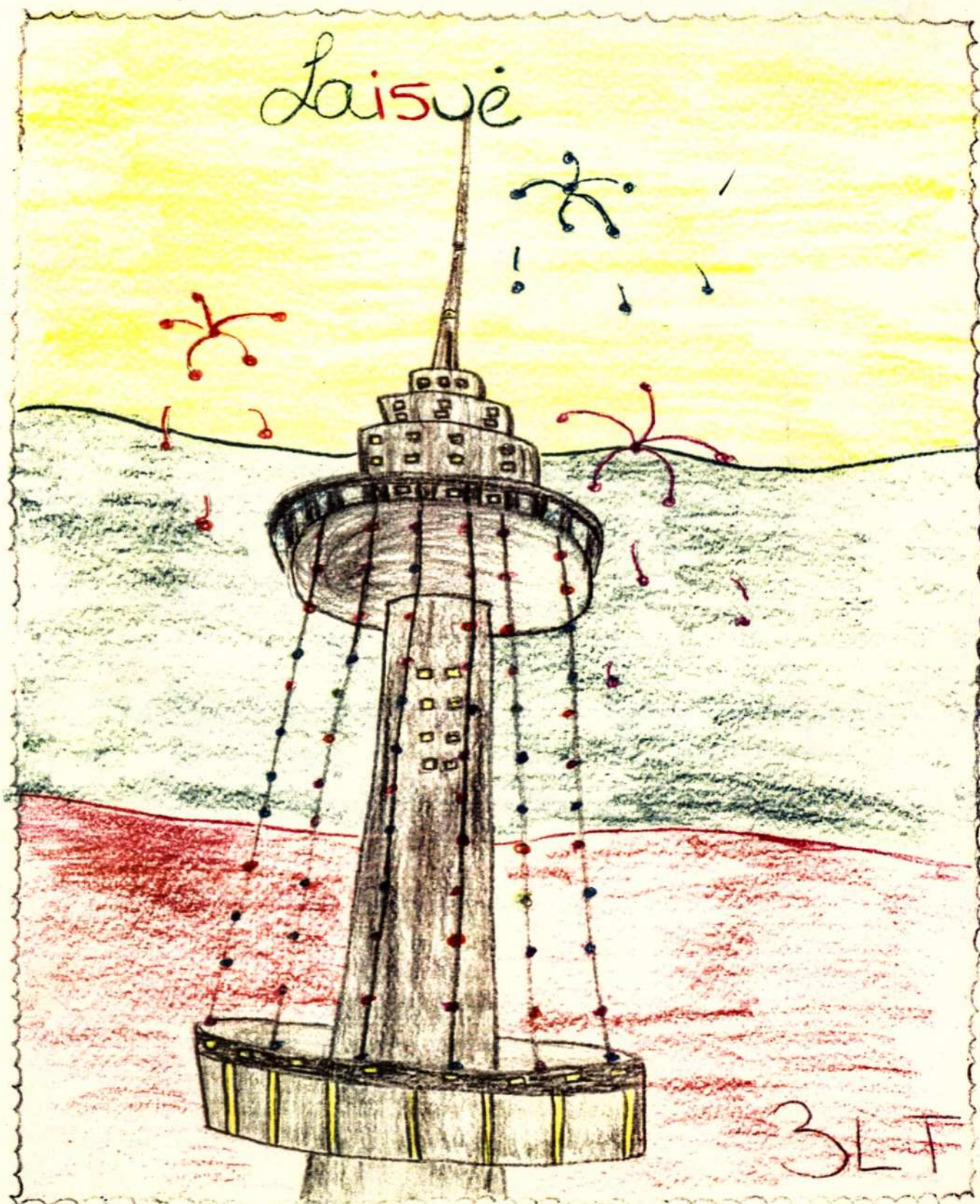

EGLUTÉ

SAUSIS - VASARIS * 2006 * JANUARY - FEBRUARY VOL 57 NR. 1

EGLUTĖ

SAUSIS - VASARIS * 2006 * JANUARY - FEBRUARY VOL 57 NR. 1

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Senio šalčio ūsai....1

Tupi varna....1

Senolio padavimai,
legendos, istorijos

Vytauto karališkas
antspaudas....17

Ji buvo Vytauto žmona...19

Pasakų senelės pasakos

Tuliukas....2

Seną senutėlę istorija....7

Mes nulipdėm sniego
senį....9

Mes piešiam žiemą....10

Raganiukė Brundanga....10

Vasario 16....14

Muziejaus sodely....15

Vaikų kūryba....22

Galvosūkliai...33

Ar žinai?...25

Juokų maišelis....32

Pirmame viršelyje: Rimgailės Kubiliūtės piešinys. Atgimimo mokykla. New Britain, CT.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 5 numeriai per metus; prenumerata - 15 US dol.,

į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published 5 times a year except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$3.00, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

SENIO ŠALČIO ŪSAI

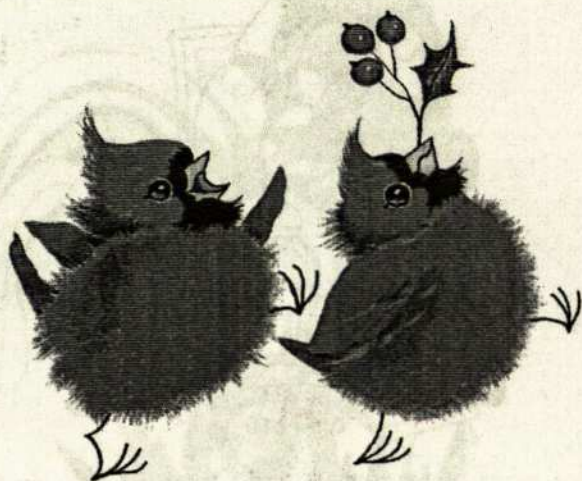
VILUS BALTRĖNAS

Beržynai spindi,
Eglynai spengia.
Šarmotas Šaltis palaukėm žengia.

Kiškelis trypia:
- Seneli Šalti,
Ar tau nešalta per tokį šaltį?

Šarmotas Šaltis
Laukais žygiuoja,
Žvaliems kiškučiams sagas segioja.

Eglutės žalios
Žvakelėm žiba.
Ant Šalčio ūsų varvekliai kybo.

TUPI VARNA

VILUS BALTRĖNAS

Tupi varna, tupi varna,
Krapštinėja juodą sparną.

Juodą sparną krapštinėja,
Šiaurės vėjo prašinėja:

- Atrisnok, šiaury, per gruodą
Padažyk visur kur juoda...

Tu ir man pabaltink sparną –
O! aš būčiau varnų varna...

Baltas vėjas sukinėjas,
Baltą šerkšną barsto vėjas.

Tupi varna, rėkia varna:
Sugrąžink man juodą sparną!

EGLUTĖ

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

TULIUKAS

Ritonė Jotvingytė

ILUSTRACIJOS D. KIZLAUSKIENĖS

Vieną pavasarį antis padėjo aštuonis kiaušinius. Septyni buvo žali, o vienas baltas.

Kai balto kiaušinio lukštas skilo pusiau iš jo išlipo Tuliukas.

Tuliuką, jo brolių ir seseris išperėjo antys – jų mama.

Visi jie buvo gražūs, bet Tuliukas gražiausias.

Visi greiti, bet Tuliukas greičiausias. Jo ir pūkai buvo šviesesni nei kitų.

- Mamyte, žiūrėk! Tuliukas nenori miego - sakė vaikai.

Ir tikrai. Pavalgęs Tuliukas nelindo po mamos sparnu. Jis slampinėjo ir, kakliuką ištiesęs, dairėsi.

- Mamyte, Tuliukas labai guvus. Ar ne taip? - gyrė ančiuką vaikai.

Tuliuką mylėjo visi. Ir Tuliukas visus mylėjo, bet labiausiai vaikus. Jis jų visai nebijojo. Jis netgi

Slampinėjo

- lėtai vaikščiojo.

Guvus

- judrus ir
nenorintis būti
vienoje vietoje.

Nesivaržė

- nekreipė
dėmesio.

Nieko neišmanai

- nežinai.

Paukštynas

- paukščių namai.

nesivaržė purvinom kojom lipti
ant Sadutės baltų
batukų !

- Kas jie,
tie vaikai?
Kodėl tu paskui
juos ir paskui
juos? - klausė viena
Tuliuko sesuo.

- Jie yra
mano draugai, -
a i š k i n o
Tuliukas.

- O aš manau, kad tu apsirinki. Aš manau,
kad jie yra milžinai, - pasakė ji ir palindo po mamos
sparnu.

- O aš manau, kad tu nieko neišmanai! -
supyko Tuliukas.

Jis nubėgo prie paukštyno durų. Ten pro plyšį
jis matė, kas darosi kieme. Jam buvo viskas įdomu,
viskas svarbu.

- Jis yra smalsus ir drąsus, - galvojo antis, jo
mama.

Matai, kad pasakose būna daug
visokių gražių senoviškų ir nevisai
suprantamų žodžių. Bet
nenusimink - Senelė tau paaiškins.

Bet vieną dieną, kai ji su visais savo ančiukais atėjo prie kūdros, Tuliukas pasakė:

- Bijau !

- O ko - ko? - nustebo gaidys, kuris užrietęs galvą, skalavo gerklę.

- Jūros! Štai ko - ko!

Prie kūdros krašto priplaukė žąsiukas. Jis pamojo Tuliukui sparneliu ir prašneko žąsų kalba:

- Labas, gu-gu-gu! Mano vardas Žąsytis, gu-gu-gu! Eikš, nebijok! Vandeny smagu, gu-gu-gu!

- Ar gugu, ar smagu, man vis tiek. Aš šitos jūros bijau, ir baigta! Ir baigta! Ir baigta!

Tuliukas trepseno purvo klanelį ir nė iš vietos... Tada atplaukė jo mama.

- Tuliuk, nebūk kvailas! Eikš! Pamokysiu nardyti! Va, taip! - ir Tuliuko mama parodė kaip.

Ančiukas išsigando. Jis manė, kad jo mama skęsta. Baime pamiršęs, Tuliukas šoko į kūdrą.

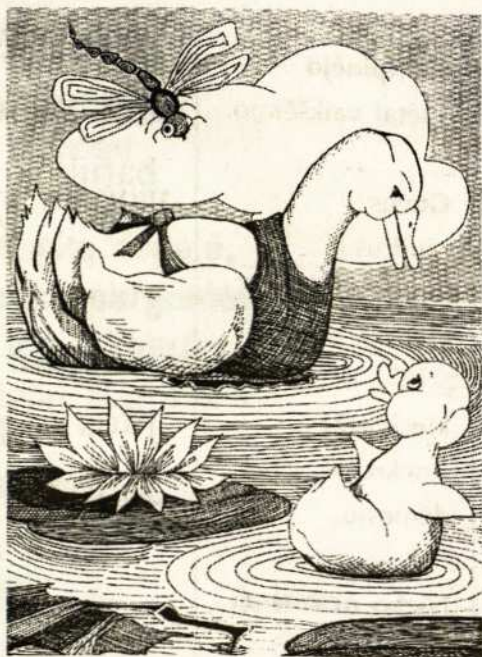
- Mamyte, neprigerk! Palauk, kol aš tave išgelbėsiu! Tuliukas skubėjo. Jo kojytės judėjo labai greit, lyg žeme bėgtų. Staiga, kai buvo jau kūdros vidury ir, kai dairėsi mamos, Tuliukas išgirdo:

- Tu plauki! Tu plauki!

Tuliukas nustebo:

- Tikrai, aš plaukiu!

Bet džiaugtis nebuvo kada. Jis skubėjo ten, kur panėrė jo mama.

Tačiau anties gelbėti jam neteko. Ji tik viens, du ir išniro į vandens paviršių.

Išnirusi pasipurtė ir priplaukusi prie Tuliuko, linksmai šiušėjo:

- Matai, sakiau! Ar nesmagu?

Tuliukas nurimo. Šalia mamos jam buvo linksma ir saugu.

Iš kito kūdros krašto atplaukė Žąsytis.

- Tai ką? Ar patinka? - klausė

Tuliuko.

- Patinka! Kur nepatiks! Bet kodėl tu toks didelis?

- Didelis? Aš nedidelis! Tau tik taip atrodo. Aš gimiau tą pačią dieną kaip ir tu, Tuliuk. Tik, matai, aš esu žąsis, o tu antis.

- O kodėl aš antis?

- Dėl to, kad tu iš anties kiaušinio.

- Tai kas, tai kas! Aš vis tiek noriu būti didelis. Toks kaip tu!

- Nebūk užsispyręs! Antys visada mažesnės, nei žąsys.

- O tu nebūk toks išdidus!

Tuliukas norėjo dar kažką sakyti, bet iš vandens į jį žiūrėjo dvi didelės išpūstos akys.

T u l i u k a s
krūtelėjo.

- Tai

Puntė, -
paaiškino
Žąsytis.

- Ar ji
pikta?

- Aš nežinau, ar ji pikta. Aš tik žinau, kad ji varlė. Virš Puntės galvos sujudėjo vanduo.

Žąsyčiui pasirodė, kad varlės viena akis mirkčioja. Jam pasidarė baisu.

- Nėr čia ko! - pagalvojo Žąsytis ir pasukęs į krantą ėmė žingsniuoti namų link. Paskui ji nušlepsėjo ir Tuliukas.

Tuliuko ir Žąsyčio vasara prabėgo greit. Jie tapo draugais.

Atėjo ruduo. Pūkus, kuriais jie buvo apaugę, pridengė plunksnos. Žąsyti visi ėmė vadinti žąsinu, Tuliuką - antinu.

Tuliukui ir Žąsyčiui buvo vis tiek, kokiais vardais juos šaukė. Svarbiausia jiems buvo – likti draugais.

Kieme
pasimetė:
BATAS,
RAKTAS,
PEILIS,
PUODUKAS,
PYPKĖ,
LYGINTUVAS.
Surask juos

Seną Senutėlę istorija

Iveta Martinytė

Seniai seniai mažame mažutėlyje miestelyje, sename senutėlyje namelyje prie didžiulio miško gyveno senutė. Turėjo ji, kaip ir visos senutės, didelį šunį

ir rainą, užsispyrėlį katiną, kuris kaip ir visi katinai mėgo erzinti šunį, o kai tam nusibosdavo katino patyčios, vydavo gudruolį į medį ir palikdavo tupėti išvertusį savo dideles, žalias akis. Šuo nemoka laiptoti medžiais, todėl turėdavo grįžti atgal nieko nepešęs. Turėjo senutė ir supamą kėdę, kurioje mėgdavo retkarčiais pasisupti. Katinui nepatiko supamoji kėdė, nes kai senutė imdavo suptis, kėdės kojos judėdavo aukštyn žemyn ir Rainiui atrodydavo, kad kėdė tyčia jį erzina. Todėl vieną dieną jam nusibodo žiūrėti, kaip kėdė iš jo šaiposi, ir jis senutei besisupant šoko ant kėdės kojų.

Tos leidosi ir prispaudė katinui uodegą. Nuo tos

dienos Rainis ėmė nekęsti kėdės, o kai ją pamatydavo, uodega lyg ir sunkesnė pasidarydavo. Tai buvo seniau, o dabar katinas visai nuliūdo, nes senutė svetainėje pakabino didelį dideliausią laikrodį, kurio ilgas liežuvis krypavo į šonus kaip supamoji kėdė. Be to laikrodis garsiai dejuodavo tik tak, tik tak, lyg jam ką nors skaudėtų. Bet blogiausia, kad tam tikru metu iš laikrodžio išlysdavo rudas paukštelis ir imdavo pašėlusiai rėkti. Katinui net plaukai pasišiaušdavo. O senutė su šypsena žiūrėdavo į laikrodį, kol paukštis dingdavo.

Katinas pavydėjo paukščiui, kad senutė šypsosi į jį žiūrėdama. Jis galvojo: "Senutė jį myli, nes jam nereikia duoti nei pieno, nei žuvies. Bet taip net geriau, nes jeigu paukštis gautų pieno ir žuvies, aš likčiau be pietų. Jei jis taip garsiai rėkia, vadinasi, ir jo gerklė du, o gal tris kartus didesnė už mano!"

Ilgus metus virė gyvenimas mažame namelyje su laime ir nesėkmėmis, džiaugsmu ir liūdesiu. Ir su kiekviena diena katino neapykanta didėjo.

Tačiau vieną naktį katinas susapnavo sapną, kad senutė pasiėmė šunį, supamą kėdę, paukštį su dejuojančiu namu ir paliko katiną vienut vienutėlį, niekam nereikalingą. Ir štai Rainis ima jį labai ilgėtis. Jis bus geras ir ant nieko daugiau nebepyks, kad tik

jie grįžtų atgal!

Išaušo rytas, ir katinas suprato, kaip myli senutę, šunį, paukštelį. Ir supamoji kėdė ne tokia bloga, kaip atrodė. Nuo tos dienos katinas buvo geras ir ant nieko nepyko.

Gal ir dabar, jei prieitum mažą miestelį ir seną senutį namelį prie didžiulio miško, jame rastum didelį šunį ir rainą katina. Pamatytum supamąją kėdę, didelį dejuojantį laikrodį su rėkiančiu paukšteliu ir seną mažutę senutę. Paprašyk jos ir ji tau papasakos istoriją, gal ir įdomesnę už mano.

MES NULIPDĖM SNIEGO SENĮ

Martynas Vainilaitis

Mes nulipdėm sniego senį -
Sniego senį Besmegenį.

Na, o senis Besmegenis:
- Nesmagu, vaikai, be senės!

Mes nulipdėm seniui senę -
Kaip ir senis - Besmegenę.

Na, o Senė besmegenė
Anūkėlių užsimanė.

Mes papustėm delniukus
Ir nulipdėm anūkus.

MES PIEŠIAM ŽIEMĄ

JUSTINAS MARCINKA VIČIUS

Apsnigta žemelė,
Šaltas vėjas pučia. -
Vaikščioja vaikučiai
Su šiltais skrebučiais.

Jie žiemos nebijo -
Į svečius ją kviečia:
- Eikš, balta žiemužė,
Mes tave nupiešim. -

Ir per visą dieną
Nėjo jie į kiemą -
Rūpestingai piešė
Šaltą baltą žiemą.

RAGANIUKĖ BRUNDANGA

MILDA VYDŽIŪTĖ

Miesto centre stovėjo maža pardutuvytė. Joje buvo įvairiausių prekių, todėl raganiukė nusprendė ten apsilankyti.

- Sveiki gyvi, su vištos vaikais mesti, - pasisveikino ji įeidama.

Pardavėja labai nustebo ir ištarė tik:

- La... ba...

- Duok man šluotą pramuštšluotą!

- P... rašau, - padavė pardavėja.

- Ačiū pačiū, lišk į pečių! - atsakė raganiukė ir išskrido.

Tokia buvo ta raganiukė. Jai visai nerūpėdavo, ar ji mandagi, ar ne. Raganiukė gyveno miesto pakraštyje, netoli upelio. Jos vardas

buvo Brundanga. Jums atrodo labai keistas, bet tuo metu, kai gimė Brundanga, šis vardas buvo labai madingas, o gimė ji lygiai prieš 5240 metų.

Dar raganiukė turėjo šikšnosparnį, vardu Vampyras. Jis šeimininkę labai mylėjo, tačiau niekam nesakykite, nes meilė raganų ir šikšnosparnių gyvenime užima paskutinę vietą. Vampyras Brundangą lydėdavo visur... na, beveik visur, nes kartais raganiukė palikdavo jį saugoti trobelės. Taip atsitiko ir šį kartą. Raganiukė išskrido į batų parduotuvę, o jis turėjo sergėti namus.

- Taip nesąžininga... - verkdamas bambėjo jis. - Juk aš visada jai padedu, ir užjaučiu nelaimėje... ū... ū...

- Laba diena, be vištienos! - staiga pasigirdo skardus balselis iš viršaus.

"Jei Brundanga pamatys, kad aš verkiu, tai man bus daugiau negu riesta!" - pagalvojo Vampyras. Jausmai, kaip žinote, turi būti paskutinėje vietoje.

Tuo metu pro kaminą įlėkė raganiukė. Nuo suodžių ji buvo panaši į Vampyro pusseserę.

- Žaba laba į ragūną gabalana! - toks buvo raganų pasisveikinimas. - Nusipirkau puikiausius batus, nes jie man puikiausiai tinka ir man jie puikiausiai patinka, - išpyškino raganiukė ir parodė turkiškus batus su riestais galais.

- Na... nežinau... - bandė

kažką pasakyti
Vampyras,
b e t
Brundanga

jam neleido.

- Ir... ir dar nusipirkau
knygą, skirtą specialiai raganoms. Štai ji.

Ir raganiukė parodė didžiulę knygą, o ant jos buvo užrašyta: „ABRA KADABRA”.

- Na... gal... – vėl kažką bandė pasakyti šikšnosparnis, bet Brundanga tarškėjo nesustodama.

- Gal pagaliau liausiesi šnekėjusi ir leisi man ką nors pasakyti! - supyko Vampyras. - Jei taip tarškėsi ir per raganų sąskrydį, tave be jokių svarstymų išmes iš sąjungos.

- Per kokį sąskrydį?

- Ak, pamiršau pasakyti, kad, kol tu skraidei po parduotuves, buvo užsukusi pasiuntinė Pamela ir pasakė, kad rytoj rengiamas sąskrydis ir kad bus apžiūrimos raganos. Ta, kuri bus labiausiai nepanaši į raganą, bus tiesiog išmesta. Štai pasižiūrėk, kas parašyta knygoje!

Ir šikšnosparnis iš lentynos ištraukė seną, apdulkėjusią knygą. Atvertė 2624 puslapį ir sparnu bakstelėjo į 6005 eilutę.

- Skaityk! - liepė jis.

Knygoje buvo parašyta: RAGANA TURI BŪTI NEŠNEKI IR PASLAPTINGA...

- Žiūrint jį tave man atrodo, kad tu tik turgaus varna, - pasipiktino Vampyras.

- Aš prižadu, kad pasitaisysiu ir motinėle neišmes manęs.

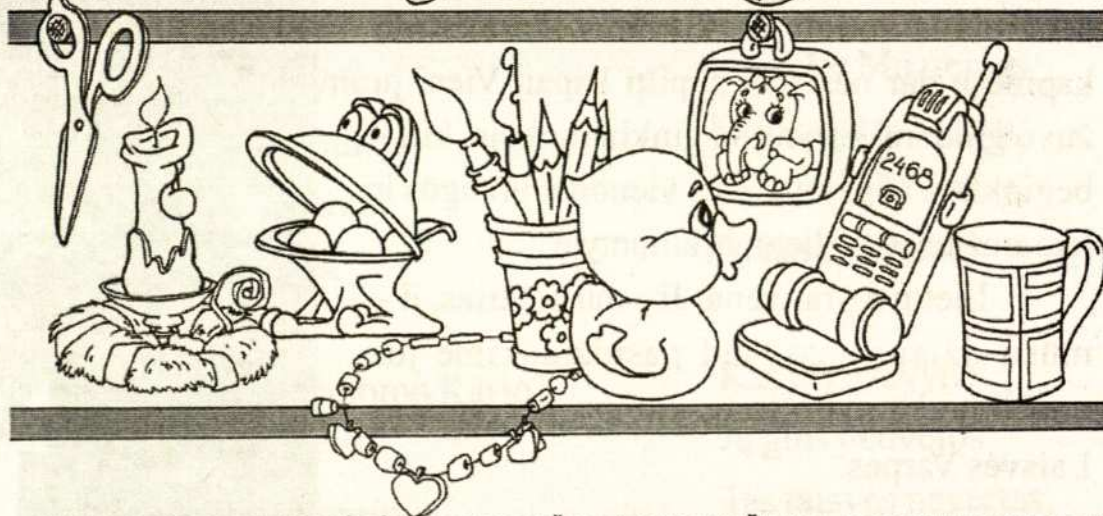
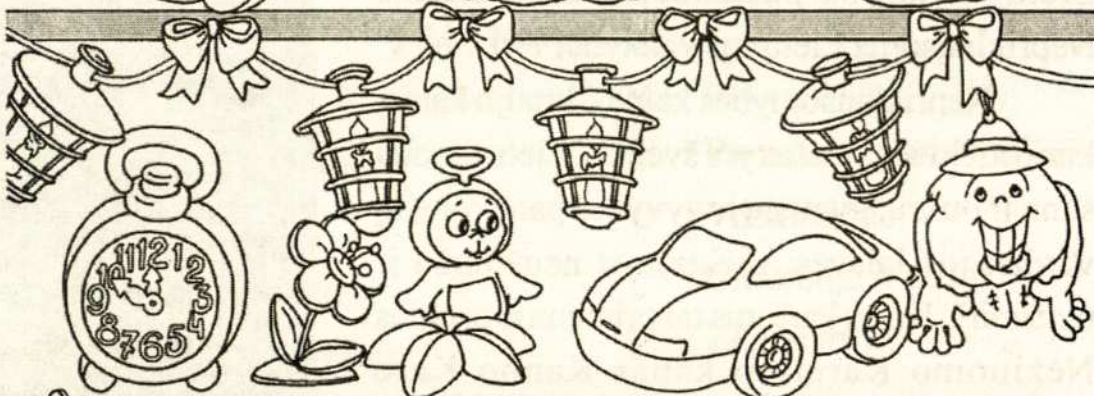
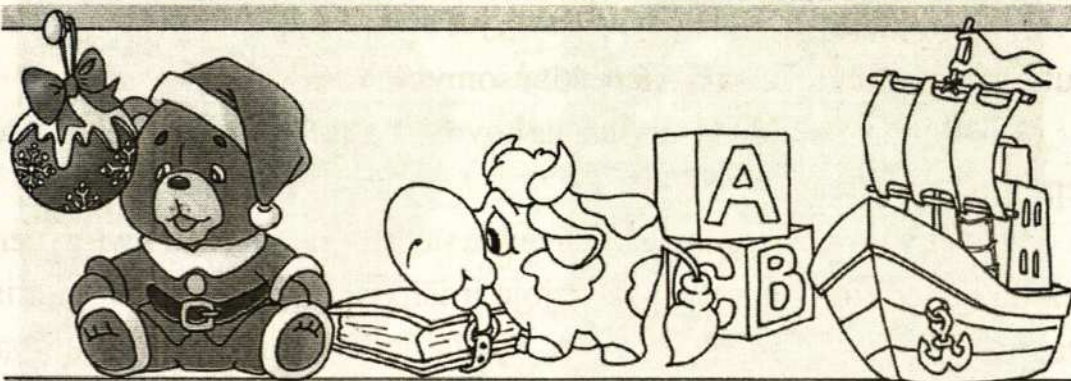
- Tikiuosi, taip ir bus, nes kitaip... ak... baisu ir pagalvoti, - vos nenuualpo šikšnosparnis.

Jie visą vakarą dirbo: Vampyras siuvo Brundangai suknelę, o ji mokėsi būti nešneki, paslaptina ir dar visokių elgesio dalykų.

Ryte raganiukė nusiprausė kasdieninius purvus ir išsitėpė išeiginiais suodžiais. Po to apsirengė, pasiėmė geriausią savo šluotą ir, atsidėkodama Vampyrui už pamokas, pasiėmė jį drauge. Jiedu atsisėdo ant šluotosir du draugai pakilo į orą.

Sąskrydyje Brundangą išrinko raganų ragana ir įteikė burtininko Merlino medalį. Ji gyveno turtingai ir laimingai...

ŠVENTINIAI DAIKTAI

KIEKVIENOJE LENTYNĖLĖJE SURASK ŠVENTINĮ DAIKČIUKĄ. O PASKUI SUSIRASK PAČIAS GRAŽIAUSIAS SPALVYTES IR KIBK | DARBĄ – PIEŠINI GRAŽIAI NUSPALVINK!

VASARIO 16 – LIETUVOS NEPRIKLAIMSOMYBĖS ŠVENTĖ

Kiekvienas žmogus myli laisvę, jos siekia, ją brangina. Kiekviena tauta taip pat siekia laisvės, nepriklausomybės ir savarankiškumo.

Milijonai žmonių visais laikais kovojo ir guldė galvas už savo tautos nepriklausomybę.

Lietuva yra maža tauta. Tikrai reikia stebėtis jos sugebėjimu išgyventi tiek daug sunkių dienų savo istorijoje ir išlikti gyva. Per visus sunkius praeties metus ji ne tik nežuvo, bet išsaugojo savo kalbą, dainas, papročius ir savitą lietuvių liaudies meną. Visa tai puoselėjo tautos dvasinę kultūrą, iš kurios iškilo dvasios milžinai paruošti dirvą Vasario 16-tai.

Lietuvių tauta niekada neprarado vilties vėl būti laisva. 1918 metų vasario 16 d. Vilniuje Lietuvos taryba paskelbė, kad atkuriamą Nepriklausoma Lietuvos valstybė.

Nepriklausomybės kaina – kraujo kaina, kurio kiekvienas lašas yra šventas. Lietuva savo sūnų ir dukrų, gynusių ir gyvybes paaukojusių vardan jos laisvės, niekuomet neužmiršo ir neužmirš. Kartų kartoms tai primena ir primins Nežinomo Kareivio kapas Kauno Karo Muziejaus sodelyje, Vilniaus Antakalnio kapinėse dar neseniai supilti kapai. Vieni jų žuvo gindami tėvynę su ginklu rankoje, kiti – beginkliai. Visi jie mums vienodai brangūs ir liks amžinai gyvi lietuvių atmintyje.

Lietuva yra viena. Ji - mūsų turtas, ji - mūsų džiaugsmas, tad pasidžiaukime jos nepriklausomybe ir teskamba per amžius Laisvės Varpas.

Laisvės statula Kaune

MUZIEJAUS SODELY

Vytė NEMUNĖLIS

Į Karo Muziejaus
Sodelį Kaune
Atbėgo mergytės
Su džiaugsmo žinia:

Suskynę, supynę
Linksmi po laukus
Jos atnešė pirmus
Žiedų vainikus.

Prie kapo Nežinomo Kario
Padės –
Ten garbei Vasario
Gėlytės žydės.

Ramunės, purienos,
Vijokliai žali,
Čiobreliai ir girios
Žibutė meili.

Ir bokšte Muziejaus
Kalbės joms varpai:
- Lietuvi, per auką
Tu laisvas tapai!

Kas myli tėvynę
Ją gins nedvejos;
Tas laisvės nevertas,
Kas negina jos.

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

Vytauto Karališkas antspaudas

Tą 1430 metų dieną į Vilniaus Žemutinę pilį galima buvo įeiti tik turint kvietimą su Vytauto Didžiojo majestotiniu (karališkuoju) antspaudu, kurį prieš vainikavimą karaliumi pagamino geriausi juvelyrų. Antspaudą fone matyti Vytauto valdomų žemių nuo Baltijos iki Juodosios jūros kontūrai. Centre - kunigaikštis, sėdintis karališkame soste. Dešinėje rankoje jis laiko skeptrą - valdžios ženklą, o aplinkui jį - keliolikos kunigaikštysčių herbai su vyties, kryžiaus, Gedimino stulpų, tauro ir kitais ženklais.

Didžiojoje, su vitražiniais langais, kunigaikščių portretais padabintoje menėje, Vytautas su žmona Ona priiminėjo svečius, dovanas, sveikinimus. Pirmieji atvyko karaimai. Iš Trakų. Jų vadovas nachanu atsiklaupęs įteikė kunigaikščiui balną, papuoštą auksu, su sidabrinėmis kilpomis, sakydamas:

- Kaip Jūsų garbingoji žmona, padėjusi Jums išsprukti iš Krėvos pilies rūsių, išgelbėjo Lietuvą nuo sulenkinimo, taip Jūs, o, Didysis valdove, pasikvietęs mus nuo Juodosios jūros, išgelbėjote nuo vargo

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklausykit ir
kitiems pasakykit ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Auksu pakaustyta
kiaulė žirgą atstoja.*

*Dangun aukštai,
žemėn kietai.*

*Nebūk per lėtas -
dalies neteksi, nebūk
per drąsus - akis
išdegsi.*

*Ko nosis nuliūdo,
kaip nuo bulvienės
bliūdo.*

*Valgyk, kad skūra
kaulų nepamestų.*

ir skurdo. Mes čia laimingai dirbame ir gyvename. Savi! Garbė
Jums amžiams!

Po jo Prahos Hračanų pilies pasiuntiniai pašlovino Vytautą:

- Jums sumaniai vadovaujant, kartu su rusais, lenkais, totoriais kovojome Žalgirio mūšyje. Mūsų kariai padėjo nugalėti amžiną Jūsų ir mūsų priešą - kryžiuočius. Mes didžiuotumės, jei vadovautumėt ir Čekijai, būtumėt mūsų karaliumi. Vivat! Sveikatos Jums! - ir įteikė sidabrinčius kario šarvus, kardą ir skydą, inkrustuotus brangakmeniais. Po to sveikino Vytauto ir Onos dukra Sofija su savo vyru Maskvos didžiuoju kunigaikščiu Vosylium, Rygos vyskupas. Daug, labai daug buvo svečių ir sveikinimų iš visos Europos. Atvykusieji vis teikė dovanas, žirgus, medžioklės šunis, įvairius ginklus. Tik svečių tarpe nebuvo Lenkijos karaliaus Jogailos, Vytauto pusbrolio pasiuntinių.

Vytautas gražiai visiems padėkojo už sveikinimus bei dovanas ir pakvietė pasivaišinti. Susėdę prie valgiais apkrautų stalų, lenkė saldaus midaus ragus ir vadino Vytautą karaliumi, kurį netrukus turėjo vainikuoti su žmona auksinėmis karalių karūnomis, atvežtomis iš Vokietijos. Didysis Lietuvos valdovas maloniai šypsojosi. Juk visi ir susirinko, kad pagerbtų jį. To nusipelnė. Jis - žymiausias Europos valdovas, vadinamas "krikščionių skydu". Tai jis Trakuose Galvės ežero saloje pastatė galingą ir išpūdingą pilį, Vilniuje įkūrė pirmąsias šalyje mokyklas. Jau senokai Danijos karalius Erikas, popiežius Eugenijus IV, totorių chanai ir daugybė kunigaikščių siūlė Vytautą su žmona vainikuoti karaliais. Ir jie sutiko.

Puotai, turinčiai vykti visą savaitę, papjauta 900 jaučių, 120 avių, 200 taurų, 300 briedžių, pagaminta 500 statinių midaus, daug paukščių, žuvų ir kitų valgių bei gėrimų. Linksmi grojo muzikantai. Tačiau visi nekantriai žvalgėsi, kada pasirodys žygūnai su karūnomis.

Svečiai nuščiuvo, kai, žvangėdamas šarvais, įėjo žygūnas. Pasuko prie Vytauto, pagarbiai nusilenkė:

- O valdove, atvažiavo Vokietijos imperatoriaus Zigmanto pasiuntiniai. Tačiau tuščiomis, karūnų neatvežė. Pakeliui prie Varšuvos iš pasalų juos užpuolė lenkai ir ... - nutilo.

- Ir vėl pasidarbavo tas silpnavalis ir dviveidis mano pusbrolis Jogaila, - ramiai pasakė Vytautas svečiams ir paskelbė, kad karūnavimo iškilmės atidedamos.

Antrą kartą Vytautas turėjo būti karūnuotas netrukus, tačiau, jodamas į Trakus persišaldė, susirgo ir mirė.

Jį iškilmingai palaidojo Vilniaus Katedros rūsyje. Paminklinė lenta su įrašu lotynų kalba tebekaba ir dabar. O Vytauto karališkasis antspaudas taip nė karto ir nebuvo prispaustas prie Lietuvos valstybės dokumentų.

Ji buvo Vytauto žmona

Vos tik už durų kas žvangtelėdavo, jai atrodė, jog grįžo kunigaikštis, nusivelka šarvus ir tuojuo įeis į menę. Bet garsai buvo apgaulingi. Net kai būrys raitelių įėjo į pilies kiemą, Vytauto nesimatė. Kunigaikščio žmona užlipo į bokštą ir ėmė žvalgytis, gal pamatys parjojančią. Nejaugi kunigaikštis žuvo? Kai sugrįžo į menę, įėjo lauko

etmonas ir pasakė:

- Kunigaikštie, kunigaikštį Vytautą ir jo tėvą Kęstutį suėmė jo pusbrolis kunigaikštis Jogaila...

Vytautienė dar nežinojo, kad, Vytautui ir Kęstučiui išėjus malšinti rusų kunigaikščių, sostinę Vilnių užėmė Krėvos kunigaikštis Jogaila. Tai įvyko 1382 metais.

Greitai kunigaikštie Ona nuvažiavo į sostinę, bet Jogaila jos nepriėmė, nes ruošėsi Kęstučio laidotuvėms, kuris Krėvos kalėjime buvo nužudytas. Tik po laidotuvių valstybės kancleris Vytautienei pranešė, jog jos vyras iš Vilniaus pervežtas į Krėvos kalėjimą. Susirūpinusi, kad Vytautui neatsitiktų kaip jo tėvui, grįžo į Trakus, pasiėmė maisto ir, tarnaitės lydima, nuvažiavo į Krėvę. Jai leido pasimatyti su Vytautu. Tada ji pasiūlė:

- Apsisiskaitė tarnaitės apsiaustu ir bėk tiesiai pas kryžiuočius.

Taip Vytautas pabėgo, o jo vietoje liko ištikimoji tarnaitė. Kai sargybiniai suprato kas atsitiko, Vytautas jau buvo toli. Kunigaikštie iš kalėjimo išvarė, o tarnaitę nužudė. Vytautienė nedelsdama nuvažiavo pas Mozūrų kunigaikštį, Vytauto giminaitį

Jonušą. Čia neradusi vyro, nuvyko į Marienburgą. Kryžiuočiai jai, kaip ir Vytautui, parodė didelį palankumą. Netrukus Vytautas, kryžiuočių padedamas, atsiėmė iš Jogailos Vilnių ir Trakus. Pergalei pažymėti Vytautienė Trakų pilyje surengė svečiams muzikos koncertą.

Vytautienė visada buvo aktyvi vyro patarėja. Ji visomis išgalėmis stengėsi padėti vargšams, stiprino kunigaikščio kovą už Lietuvą, Trakų karaimai prašė jos užtarimo, kad būtų leista jiems iš Krymo parsikviesti gimines gyventi kartu su jais. Padėkos vardan dovanojo jai pačių austą spalvingą kilimą. Dėkodami už paramą, Vilniaus amatininkai įteikė puošnias kurpaites, kailines, perlais siuvinėtas pirštines. Kunigaikštienė pasirūpino, kad jos dukra Sofija studijuotų Varšuvos universitete, o vėliau ją išleido už Maskvos kunigaikščio Vosyliaus I. “Mano dukra valdo Kremlių, o aš - Gedimino miestą, Vilnių”, - sakydavo ji.

Vytautienė patarė Vytautui sudaryti su kryžiuočių ordino didžiuoju magistru Konradu fon Jungingenu nepuolimo sutartį. Tai įvyko 1398 m. Nemuno upės salyno saloje. Šios šventės svečiams vaišinti, kunigaikščienei organizuojant, buvo papjauta 200 jaučių, 100 taurų ir briedžių, 500 avių, atidaryta 100 statinių midaus. Netrūko įvairios žvėrienos, žuvies ir kitų valgių bei gėrimų. Fon Jungingenas su gausia palyda viešėjo net keletą dienų. Svečiai tada pasakė:

- Vytautas ir jo žmona Ona nusipelnė karalių vainiko. Mes tuo pasirūpinsime.

Vytautienė neabejojo, kad jos vyras kunigaikštis Vytautas bus vainikuotas karaliaus karūna. Ji drąsiai važinėjo į suvažiavimus, konferencijas Europoje atstovaudama Vytautą. Vilniuje ir Trakuose jos rūpesčiu buvo atidarytos pradžios mokyklos. Pilyje ruošdavo visuomenei literatūros ir muzikos vakarus. Kartą, jiems poilsiaujant Gardino pilyje, rūmuose kilo gaisras. Liepsnojo daug kambarių. Šaukdama: "Vytautai, gelbėkis, degame!" kunigaikštienė bėgo per kambarius. Rado ją apsvaigusį nuo dūmų. Tempte ištempė į kiemą.

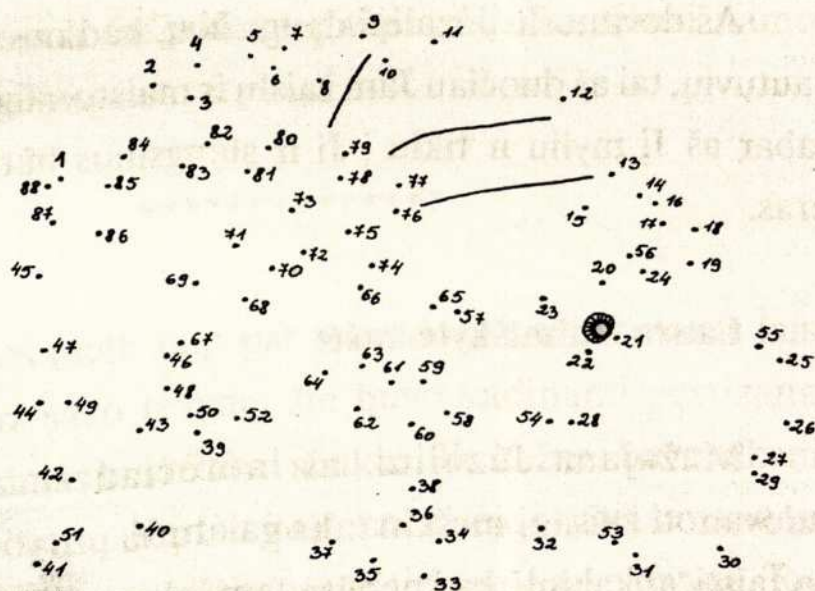
- Kai aš mirsiu, tu neteksi savo laimės, - pasakė kunigaikštienė Vytautui jam atsigavus.

Tačiau nei kunigaikštis Vytautas, nei jo žmona kunigaikštienė Ona Vytautienė nesulaukė karalių karūnų. Tačiau istorikai kalba ir rašo apie ją, kaip apie įžymiausią moterį Lietuvos istorijoje.

Bronius Jauniškis

„Protėvių takais“

Sujunk
taškelius.

Iš mūsų kūrybos

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos, trečios klasės mokiniai, perskaitę pasaką „Kalėdų obuolys“, parašė ką jie padovanotų mažajam Jėzuliui.

Rašo Rimas Mockapetris:

Aš noriu padovanoti Kristui kūdikėliui knygą. Knygoje būtų pasakojama apie Lietuvą. Aš noriu, kad Kristus žinotų apie Lietuvą.

Kova Kijauskas parašė:

Aš dovanosiu Jėzuliui daug rūbų, kad nesusaltų. Tėn nebuvo krautuvių, tai aš duočiau Jam žaislų ir maisto valgyti. Dabar aš Jį myliu ir tikiu į Jį ir stengsiuos būti geras.

Laura Balmiškytė rašė:

Mažajam Jėzuliui aš norėčiau padovanoti žaislinį meškiną. Jis galėtų su juo žaisti, apkabinti, kad nebūtų Jam šalta. Tada Jėzuliui būtų linksma.

Močiutės prisiminimai apie partizanus

Adelė Bubnytė

Bostono lituanistinė mokykla

Per okupaciją rusai temdavo lietuvius į Sibirą. Veždavo visas šeimas, net mažus vaikučius ir senus tėvus. Nieko neleisdavo pasiimti: nei drabužių, nei maisto. Išsigandęs jaunimas slėpėsi miškuose. Jų ieškojo rusai ir net žiaurūs lietuviški išdavikai. Kai nušaudavo lietuvius, dėdavo jų kūnus ant kelio. Močiutė eidavo pažiūrėti į kūnus ir ieškodavo pažįstamų. Sugrįžusi namo ji verkdamo ir verkdamo.

Okupacijos metu taip pat atsirado jaunimas, kuris laisvu noru kariavo už savo tėvynę. Jie buvo vadinami partizanais. Partizanų gyvenimas buvo labai sunkus. Jie dažnai buvo alkani ir turėjo slėptis nuo rusų. Kartais jie net negalėjo grįžti į savo namus. Bet, nepaisant sunkumų, partizanai vis tiek gynė savo tėvynę. Todėl partizanai yra vadinami tautos didvyriais.

Kartais atsirasdavo išdavikų, kurie pasakydavo rusams apie lietuvių partizanų planus ir kur jie slepiasi. Šitie žmonės buvo vadinami sribais. Jiems tik rūpėjo pinigai, žemė ir kitos brangenybės, pagrobtos iš ištremtų ir nužudytų žmonių.

Kartais rusai, buvo doresni negu sribai. Jie pagailėdavo skriaudžiamų žmonių. Kartą močiutės mama užrakino vaikus vienus namie ir išėjo su arkliu ir vežimu. Sribai jai liepė vežti juos į mišką šaudyti partizanų. Su jais taip pat važiavo rusiškas organizatorius. Jis pradėjo klausinėti mano prosenelės apie jos šeimą ir gyvenimą. Prosenelė pasakė, kad ji paliko namuose vienus užrakintus mažus vaikus ir dabar važiuoja drebdama iš baimės.

Organizatorius paklausė sribų kodėl jie vežasi šitą moterį naktimis. Jinai juk turi mažus vaikus. Sribai atsakė, kad jie gali ją nušauti čia pat, nes ji yra buožė. Rusas liepė jiems niekada daugiau jos nebeimti, nes ji privalo auginti savo vaikus. Jei jis sužinos, kad vėl jai liepė važiuoti, tai duos jiems bausmę.

Nuo to laiko sribai mano prosenelės niekada daugiau neprašė jų vežti.

Mergaitės dirbdavo partizanų ryšininkėmis. Mano močiutės klasės draugė nešiodavo partizanų laiškus, aprūpindavo juos vaistais. Mergaitė buvo tokia sumani, kad niekas net negalėjo įtarti. Šių drąsių žmonių prisiminimas dabar labai branginamas laisvoje Lietuvoje. Jie prisidėjo prie Lietuvos laisvės, nors ji atėjo tik po daug metų.

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiksliai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

AR ŽINAI?

PLUNKSNUOTOS PLEPUTĖS

Papūgėlės iš tolimosios Australijos į Europą, - atvyko prieš pusantro šimto metų kelioniniame Džono Gouldo, paukščių tyrinėtojo ir dailininko, krepšyje. Šiandien papūgėlės yra ne tik natūralių savo spalvų: geltonos, žalios bei juodos, jų būna tūkstančio skirtingų atspalvių. Nenuostabu, kad šitas mažas žavus paukštelis tapo viso pasaulio numylėtiniu. Jei žadi globoti papūgėlę:

Įsigyk metalinį narvelį, nes lengviau valyti. Tinkamiausias trijų pėdų kubo formos. Padėk jame indelius lesalui ir vandeniui, daržovėms ir vaisiams. Reikia įvairaus storio

kartelių tupėti. Geriausia - gyva lapuočio medžio šakelė. Daržoves duok šviežias, rūpestingai nuplautas. Smėliuką, kuriuo išbarstytas narvelio dugnas, keisk porą kartų per savaitę, o karteles švariai nuplauk.

Narvelį pastatyk ramioje, šviesioje vietoje 70-72 laipsnių temperatūroje. Bus blogai, jei kepins saulė ar trauks skersvėjai.

Papūgėles kiekvieną dieną valandai išleisk paskraidyti po patalpą. Būtinai uždaryk visus langus, nes paukšteliai laisvėje neišgyvena.

Be specialaus maisto, kurio galima nusipirkti, kasdien reikia žalumynų: salotų, morkų ar agurko griežinėlio. Lesalo turi būti visada. Užteks papūgėlei pusdienį pabūti be lesalo ir ji gali rimtai susirgti. Susirgęs paukštelis pradeda labai mažai lesti, dažnai kiša galvą po sparnu, sukasi šonu, pasikeičia balsas, elgesys. Tokiais atvejais reikia vežti pas gyvuliukų gydytoją.

Papūgėlės labai mėgsta kompaniją, todėl laikyk jas dvi. Plunksnuotos pleputės išgyvena net 12-14 metų, reikia tik jomis tinkamai pasirūpinti.

Mažiausiaje žemyne

Australija pats mažiausias mūsų planetos žemynas. Jo plotas - "tik" 7,7 mln. kvadratinų kilometrų. Palyginimui: senoji Europa užima 10,5 mln. kv. km, kone trigubai už ją, yra didesnė Afrika, o Azija ir Amerika - kiekviena

keturgubai. Australija, esanti atokiai nuo kitų žemynų, išsaugojo unikalią mums neįprastą, gyvūniją. Ten veisiasi sterbliniai žinduoliai - kengūros, medžiuose gyvenantys maži meškiukai koalos. Sidnio - zoologijos sode pats mačiau, kaip nežinia ko išsigandęs kengūriukas šmurkštelėjo savo mamos sterblėn, ir tik jo galvutė su didelėmis tamsiomis akimis pasiliko pasidairyti kas gi čia vyksta.

Bent trumpai verta atskirai papasakoti apie didžiąsias, vadinamas rausvasias Australijos kengūras. Jos užauga iki poros metrų aukščio ir gali liuksėti ilgais 4-5 metrų šuoliais. Jos yra gana protingos, lengvai dresiruojamos. Net išmoksta boksotis, ir į tokias varžybas susirenka daug žiūrovų. Tačiau įsikarščiavusios varžovės kartais smagiai užvožia ne tik viena kitai, bet ir teisėjams... Kalbant apie Australijos gyvūniją, negalima nepaminėti baisiausių jos atstovų

- ryklių. Jie budriai „saugo“ šį žemyną iš visų pusių. Kiekviename plažėje kabo perspėjamieji ženklai saugotis godžių plėšrūnų. Tokių ženklų matėme ir mūsų aplankytame paplūdimyje netoli Brisbano miesto šiaurės rytų Australijoje. Vandenynų - Indijos ir Ramiojo - pakrantėse nuolat budi specialios gelbėjimo komandos, turinčios greitaeigius katerius ir net sraigtasparnius. Tačiau kasmet rykliai pasiima savo duoklę. Kraupiame aukų sąrašė yra ir vienas Australijos ministras pirmininkas, ryklių sudraskytas kai nardė akvalangu netoli Melburno.

Labai įdomi ir įvairi Australijos augmenija. Ypatingą vietą joje užima medžiai milžinai - eukaliptai. Tiktai jų lapais minta meškiukai koalos, todėl jų neįmanoma išvežti į zoologijos sodus kituose žemynuose, nes niekur daugiau eukaliptai neprigyja ir neauga.

Per didesnę dalį Australijos žemyno driekiasi dykumos. Tik jo pakraščiuose auga miškai, žaliuoja pievos, teka upės. Todėl gyventojų visame kontinente – tik apie devyniolika milijonų.

Daugiausia jų gyvena didžiausiuose miestuose: Sidnyje, Melburne, Brisbane. Australijos sostinė Kanbera nėra didelė. Įdomu pastebėti, kad Australija - tai drauge ir žemynas, ir valstybė. Nėra daugiau pasaulyje kitos valstybės, užimančios visą žemyną!

Kiekvienoje valstybėje paprastai yra du miestai, kurie visą laiką tarpusavyje lenktyniauja - didumu, gyventojų skaičiumi, statiniais, verslais ar dar kokiais, net šypsena keliančiais dalykais. Šiaurės Amerikoje tokie yra Niujorkas ir Čikaga, Suomijoje - Tampere ir Turku, o Lietuvoje, žinoma, - Vilnius ir Kaunas. Turi tokius du miestus ir Australija. Tai Sidnis ir Melburnas. Ir nedera, atvykus į vieną jų, girti kito miesto privalumų.

Melburne per neatsargumą prasitarsi, kad patiko Sidnio apylinkių gamta, negriežtas (priešingai Melburnui) miesto suplanavimas, teikiantis miestui jaukumo. Netrukus išgirsi, jog Melburno gyventojai yra patys nuoširdžiausi ir vaišingiausi visame kontinente. Už tai Melburnui, o ne kam kitam Australijoje, buvo tekusi garbė surengti 1956 metų Olimpines vasaros žaidynes.

Sidnis neliko "skolingas", 1959 metais pagal danų architekto Joern Utzon projektą pradėtas statyti Sidnio operos teatras. Nors statyba užtruko iki 1973 metų, tačiau Benelong Point pusiasalyje iškilo tikrai originalus statinys, neturintis panašių pasaulyje. Jo siluetas primena didžiules per įlanką

skriejančias bures. O burės - tai pats puikiausias simbolis šiame krašte, nes tiktai vėjai, varę burinius laivus, įgalino europiečius atrasti tolimąjį žemyną. "Burių teatre" yra dainavę ir Lietuvos operos žvaigždės: Nijolė Ambrazaitytė, Virgilijus Noreika ir Eduardas Kaniava.

Beje, Australijoje lietuviai ne tik svečiuojasi. Ten yra ir nuolatinių mūsų gimtąja kalba šnekančių gyventojų. Pirmieji lietuviai į Australiją atvyko devynioliktojo šimtmečio pabaigoje. Jie dirbo žemės ūkyje, pramonėje, vertėsi amatais. 1939 metais Australijoje gyveno maždaug tūkstantis lietuvių. Po Antrojo pasaulinio karo, gelbėdamiesi nuo hitlerinio ir stalininio teroro, iš Vakarų Europos į Australiją atvyko dar apie 8000 lietuvių. Didžiausios lietuvių bendruomenės iki šiol gyvuoja Sidnyje, Melburne, Adelaidėje, Perte, Brisbane.

Patys seniausi Australijos gyventojai - tai aborigenai. Iki šiol mokslininkai negali savo formulėmis pagrįsti aborigenų bumerango paslapties. Neaišku, kaip buvo surasta tokia paprasta ir tokia ideali forma, kad įrankis sugrižtų atgal pas jį metusį žmogų, jeigu nekliudo taikinio. Nesvetima aborigenams ir meninė nuojauta. Tai rodo meistriškos medžio skulptūrėlės, raižiniai. Vienas žymiausių Australijos skulptorių yra V. Riket, aborigenų kilmės.

Šiandieninė Australija - tai puiki vieta gyventi daugelio pasaulio tautų žmonėms. Tik gaila, kad ji nuo mūsų taip toli.

Povilas Akinis

Pasidaryk pats

PASIDARYK

UŽGAVĖNIŲ KAUKĖS

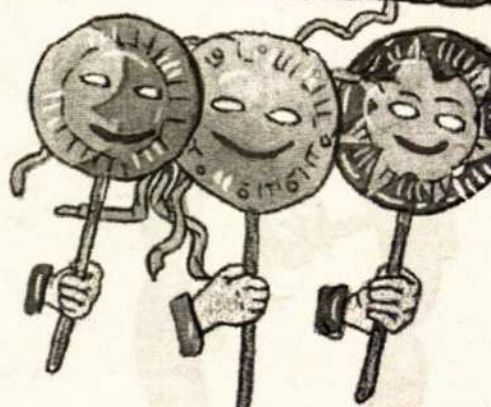
2. Kaukė, padaryta ant baliono, įgauna veido formą. Tačiau jos gamybai sugaiši ne vieną dieną, nes kiekvieną popieriaus sluoksnį reiks išdžiovinti. Kai suklijuosi 4-5 sluoksnius, balioną susprogdink ir išpaišyk kaukę.

1

1. Kaukės gali pasidaryti iš popierinių maišelių. Veido pusėje iškirpk akis, nupiešk burną, visą išmargink, o viršugalvyje gali pritvirtinti spalvotas juosteles – tai bus nuostabūs plaukai.

3

3. Puikios ir paprastos kaukės išeina iš popierinių lėkščių. Tokiomis gali pasipuošti ir visa klasė. Prie lėkštėje iškirptos nosies gali priklijuoti gandro, gervės, raganos nosį.

UŽGAVĖNĖS

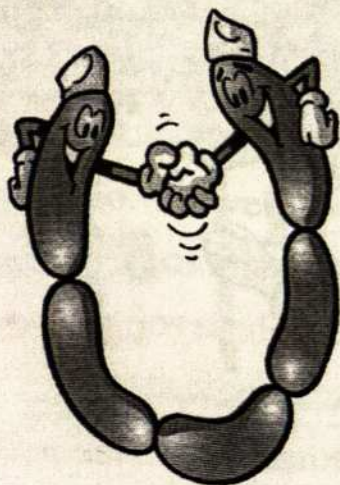
Juokų maišelis

Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

- Žiūrėk, - sako mama mažajai
Rūtelei, - paukštelis neša snapelyje
šiaudelį. Ar žinai, kam jis tai daro?
- Jis prisilesė vabalėlių ir dabar ieško
atsigerti.

Jaunesnysis broliukas giriasi,
kad jau moka išvardinti visas savaitės
dienas. „Na ir kas, - suniekina jį
vyresnysis. – O aš galiu pasakyti dviejų
savaičių visas dienas“.

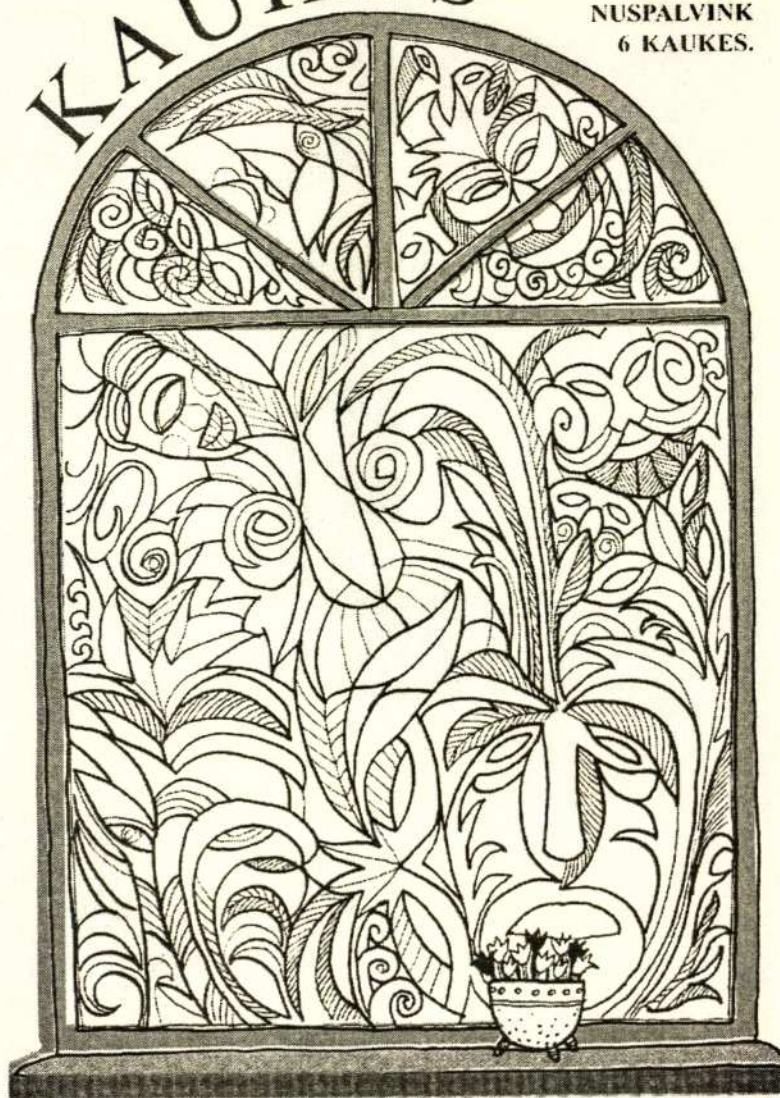
- Vytuk, kodėl nevalgai? Juk
sakei, kad esi alkanas kaip vilkas.

- Bet, mamyte, kur tu matei,
kad vilkas valgytų košę?...

KAUKĒS

RASK IR
NUSPALVINK
6 KAUKES.

SUJUNK TAŠKUS

ALp(LKA)1785
2006,Nr.1

Monikos Juodišiūtės piešinys. Šv. Kazimiero mokykla. Cleveland.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA
Tel. 708-430-1911